

Tiedosta toimintaan: Näyttöön perustuva ja moniammatillinen kaatumisen ehkäisyn kehittäminen

VII Terveysalan kansallinen näyttöön perustuvan
toiminnan symposium 12.2.2026

”Näytöllä tuloksiin” -kilpailun I palkinto

TAYS Neurologian vuodeosasto

Laura Nevaharju-Sarantis

Pirkanmaan
hyvinvointialue

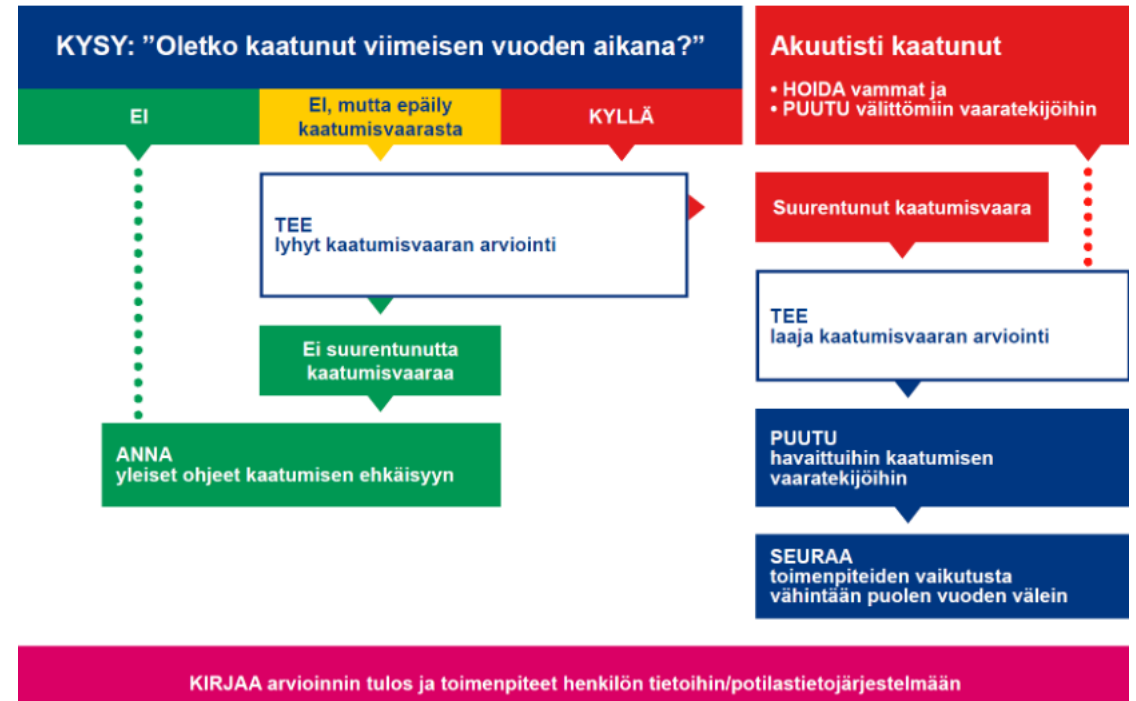
Kehittämistarve ja tausta

Strateginen tavoite: Hyvinvointialueen turvallisuuslupaus ”Potilaalle ei saa aiheutua haittaa hoidon aikana” (Pirkanmaan hyvinvointialue, 2022; 2024)

Nykytila: Pirhassa 4 790 kaatumista (2024), kasvua 17,5 % (Pirkanmaan hyvinvointialue, 2025). Neurologisilla potilailla 6,2 kaatumista / 1000 hoitopäivää (Heikkilä, 2024).

Havaittu kuilu: Kaatumisriskin arviointi (FRAT) käytössä osana kaatumisen ehkäisyä toimintamallina, mutta kokonaisuutena toimintamallin jalkauttamisessa on merkittäviä eroja yksiköiden välillä

Pirkanmaan
hyvinvointialue

(Pirkanmaan hyvinvointialue, 2020)

Kehityksen tavoite ja viitekehys

Tavoite: Kehittää systemaattista kaatumisten ehkäisyä tiedolla johtamisen keinoin

Lähestymistapa: Moniammatillinen yhteiskehittäminen

(osastonhoitaja, sairaanhoitaja, fysioterapeutti, farmaseutti, lääkäri ja fasilitaattorina opinnäytetyöntekijä)

Metodologia: Toimintatutkimus, kehittäminen toteutettiin neljässä syklissä

(jokainen sykli sisälsi vaiheet: suunnittelu, toiminta, havainnointi, reflektointi)

Teoreettinen ohjaus: Ottawa-mallia (*Ottawa Model of Research Use*) käytettiin implementoinnin esteiden ja edistävien tunnistamiseen sekä vakiinnuttamaan näyttö osaksi hoitotyötä (Logan & Graham, 1998)

Kehittämisprosessi

Nykytilan kartoitus

Vahvuudet:

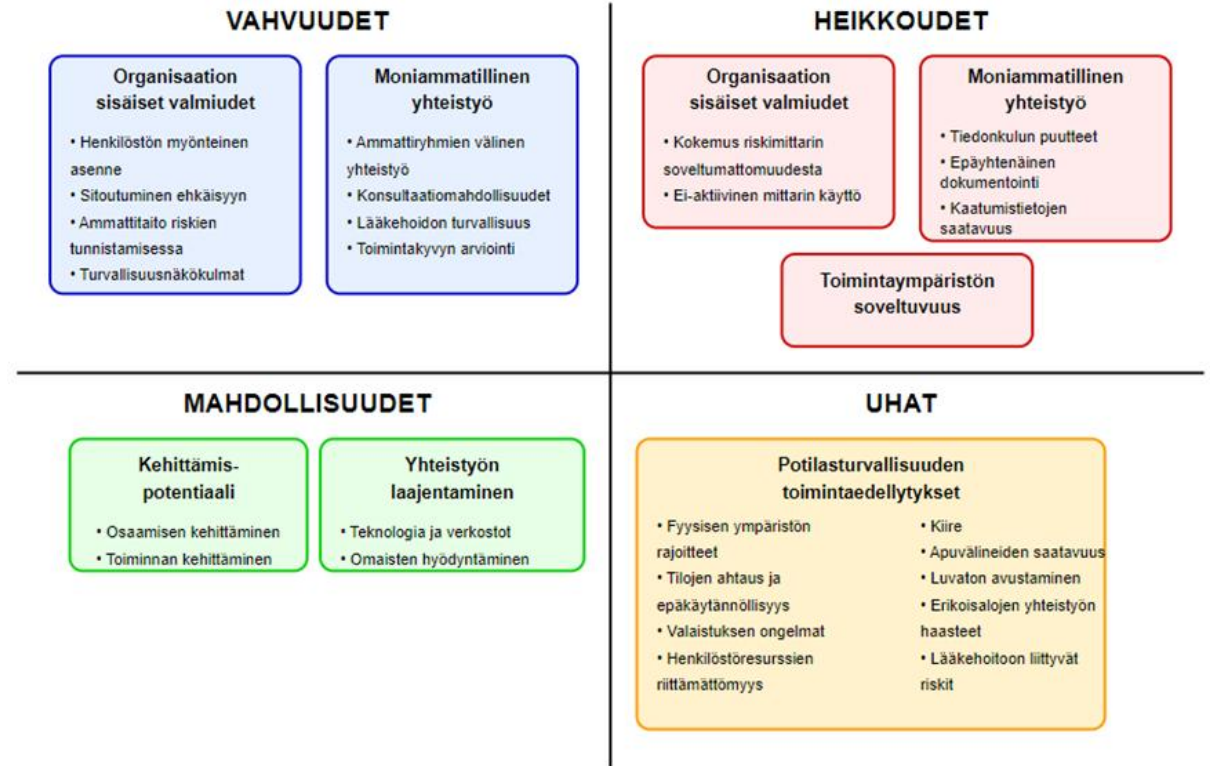
- Motivoitunut henkilöstö
- Taito tunnistaa kaatumisriski

Haasteet:

- Kirjaaminen epäyhtenäistä
- Tiedonkulku puutteellista
- FRAT-mittarin vähäinen käyttö

Johtopäätös: Tarvitaan yhtenäinen kaatumisriskin kirjaamiskäytäntö, joka varmistaa tiedonkulun ja johtaa sovittuihin toimenpiteisiin

Neurologian vuodeosaston kaatumisen ehkäisemisen nykytila

Näyttöperusta: Järjestelmällinen kirjallisuuskatsaus

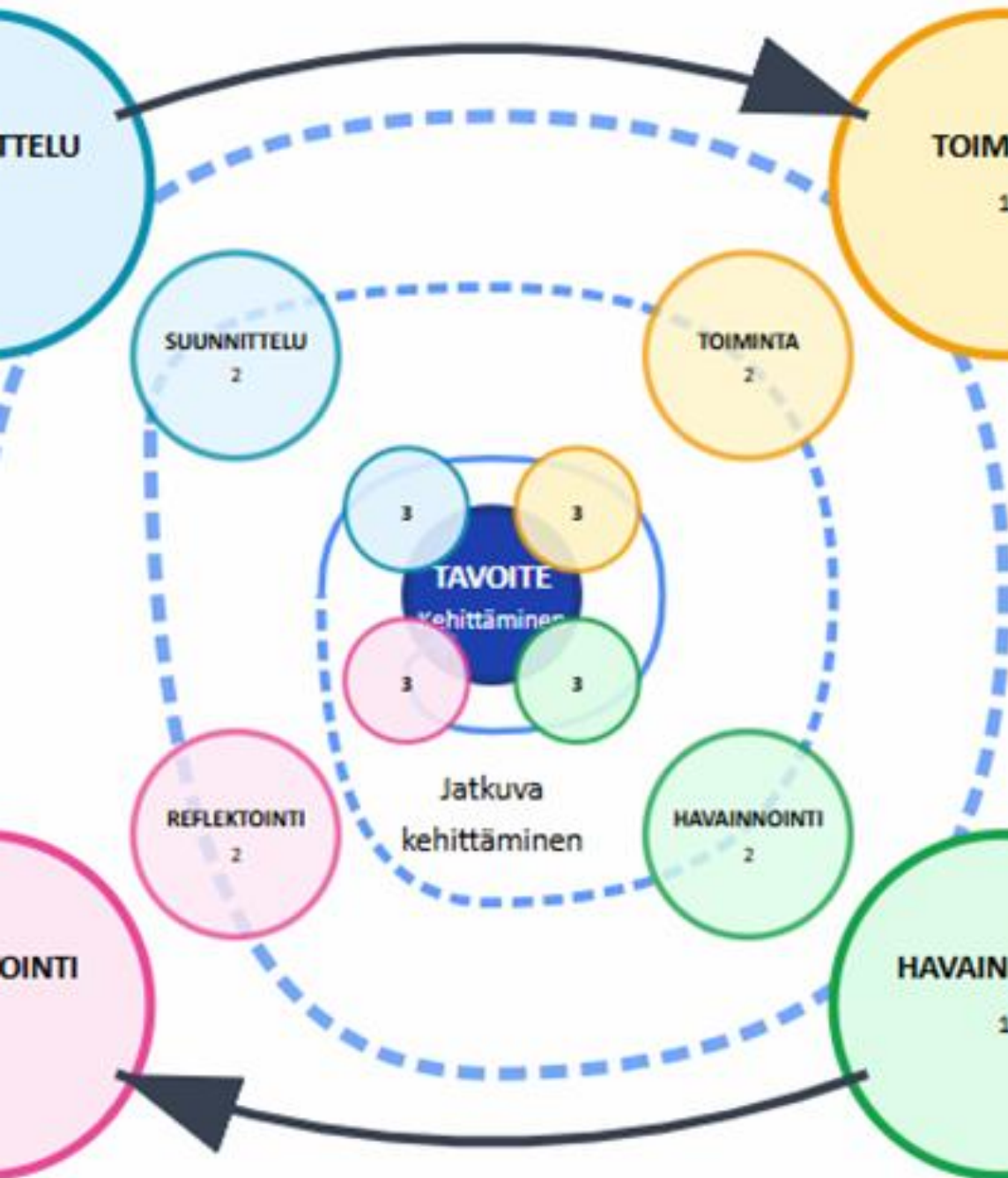
Menetelmä: Järjestelmällinen kirjallisuuskatsaus osana kehittämisprosessia (n=28)

Laadunvarmistus: Tutkimusten metodologinen laatu arvioitiin JBI:n arviointikriteerein (aineiston laatu arvioitiin pääosin hyväksi tai erinomaiseksi, näytön taso keskitasosta korkeaan)

Keskeiset löydökset:

- Moniammatilliset potilaskierrot ja strukturoidut mallit tehostavat tiedonkulkua (Abu-Rish Blakeney ym., 2021).
- Kun riskit kirjataan ja esitetään yhteisessä järjestelmässä visuaalisesti, tieto on kaikkien ammattiryhmien saatavilla (Wang ym., 2024).
- Strukturoitu viestintä (kuten ISBAR) on olennaista potilasturvallisuudelle (Adi ym., 2021).

Johtopäätös: Kehittämisessä tarvitaan sekä käytännön työkaluja (kuten yhtenäiset kirjaamiskäytännöt ja viestintämallit) että organisatorista tukea (johtajuus, resurssit, yhteistyökulttuuri)

Moniammatillinen kehittäminen

Yhteiskehittäminen: Työpajatyöskentely osastolta kootun moniammatillisen projektiryhmän kanssa

Fokus: Näytön soveltaminen käytäntöön

- Miten kaatumisriski tehdään näkyväksi?
- Miten jalkauttaa olemassa oleva kaatumisen ehkäisyn toimintamalli kohdeyksikköön?

Oivallukset:

- Moniammatillinen yhteistyö on onnistuneen kaatumisen ehkäisyn perusta
- Rakenteellisesti selkeä ja standardoitu riskitieto mahdollistaa jaetun tilannetietoisuuden ja ohjaa eri ammattiryhmiä ennakoiviin interventioihin omien erityisosaamisalueidensa mukaisesti (Nevaharju-Sarantis, 2025)

Itse käytäntö: Yksikköön räätälöity toimintamalli

Vakioitu prosessi: FRAT-arviointi potilaalle < 8h sairaalaan tulosta

Visuaalinen tiedonkulku: Riskimerkintä potilastietojärjestelmässä kaatumisriskissä olevilla potilailla (FRAT>11) – näkyy kaikille ammattiryhmille

Määräys *

POTILAALLA KOHONNUT KAATUMISRISKI (älä kuittaa):

- Onko tarvetta ortostaattiselle kokeelle: Kyllä/Ei
- Lääkityksen tarkistus kaatumisvaaraa lisääville lääkkeille: Kyllä/Ei
- Fysioterapialähteen tarve: Kyllä/Ei

Moniammatillinen tiedonkulun tehostaminen: moniammatillisen kirjaamisen prosessikuvaus, kierrot, ammattiryhmien välinen viestintä

Toimenpiteet: Yksilölliset, riskiperusteiset interventiot kaatumisriskissä oleville potilaille

Pirkanmaan
hyvinvointialue

Tiedolla johtamisen näkökulmasta keskeistä on passiivisen riskitiedon muuttaminen aktiiviseksi tilannetietoisuudeksi, jossa visualisoitu ja standardoitu tieto ohjaa moniammatillista tiimiä ennakoiviin interventioihin.

Implementointi ja seuranta

Jalkauttaminen: henkilöstön koulutus, tehostettu viestintä, nimetyt riskimittarivastaavat ja johdon tuki

Tulokset:

- FRAT-arviointien määrä 27-kertaistui pilotoinnin aikana (kesäkuu 2024 vs. 2025)
- FRAT-mittarin käyttöaste vakiintui 65-75 %:iin
- Henkilöstö sitoutunut kehittämiseen ja esittää oma-aloitteisia parannusehdotuksia

Tiedolla johtaminen: Hyvinvointialueen tiedolla johtamisen työkalun, Pirha Tabun ajantasaisen datan säännöllinen hyödyntäminen osaston laadunhallinnassa ja jatkuvan kehittämisen tukena

Pirkanmaan
hyvinvointialue

Jatkuva seuranta ja reaaliaikainen potilasturvallisuusdata mahdollistavat poikkeamiin reagoimisen ja toimintamallin jatkuvan kehittämisen, jolloin implementointi ei ole päättävä projekti vaan osa yksikön laadunhallintaa.

Arviointi ja vakiinnuttaminen

Vakiinnuttaminen: Toimintamalli integroidaan osaston perehdytysuunnitelmaan ja vuosikelloon. Riskimittarivastaavat ja johto huolehtivat arvioinnin jatkuvuudesta

Toiminnan vakiointi: Moniammatilliset kirjaamis- ja arviointiohjeet on yhtenäistetty, mikä varmistaa tiedon siirtymisen ja oikea-aikaiset toimenpiteet kaikille ammattiryhmille

Opit: Henkilöstön osallistaminen kehittämiseen ja johdon tuki ovat onnistumisen edellytyksiä

Skaalautuvuus: Räätelöity toimintamalli tarjoaa esimerkin yksikötasoisesta kehittämisestä koko hyvinvointialueelle

Pirkanmaan
hyvinvointialue

**Kehittämistyö on jatkuva prosessi –
Turvallisuuskulttuurin muuttaminen edellyttää sekä strategista johtajuutta että henkilöstön sitoutumista muutokseen**

Kokemuksia kehittämisprosessista

Positiiviset yllätykset:

- Yhteinen tahtotila kaatumisten ehkäisyn merkittävydestä yhdisti tiimin
- Työpajatyöskentely – kun henkilöstö sai oman äänensä kuuluviin ja näki ideoiden johtavan konkreettisiin muutoksiin, sitoutuminen vahvistui

Haasteet:

- Luottamuksen rakentaminen vaatii aikaa – kaikki eivät heti nähneet hyötyä uudessa käytännössä
- Tiedon passiivisuus – automaattiset hälytykset puuttuvat (esim. farmaseutille lääkityksen tarkastuksesta)

Jatkuva kehittäminen:

- Verso Vision -teknologia ja muiden riskimittareiden näyttöön perustuva kehittäminen (painehaavat, vajaaravitsemus)
- Projekti käynnisti laajemman kehittämiskulttuurin muutoksen osastolla

Kiitos!

Moniammatillinen projektiryhmä TAYS Neurologian vuodeosasto (kuvassa vasemmalta oikealle listan mukaisessa järjestyksessä)

Essi Kokko, apulaisosastonhoitaja

Sari Heinonen, fysioterapeutti

Katri Ketola, osastonhoitaja

Laura Nevaharju-Sarantis, projektipäällikkö

Emilia Lilja, neurologi

Laura Vaesoja, sairaanhoitaja (riskimittarivastaava)

Aleksi Heinonen, farmaseutti

Kuvasta puuttuvat ryhmän jäsenet:

Heli Palukka, sairaanhoitaja (riskimittarivastaava)

Päivi Kotioja-Närvänen, fysioterapeutti

Jukka Kukkola, farmaseutti

Lähteet

Abu-Rish Blakeney, E., Lavalley, D. C., Baik, D., Pambianco, S., O'Brien, K. D., & Zierler, B. K. (2021). A scoping review of new implementations of interprofessional bedside rounding models to improve teamwork, communication, and patient engagement in health care. *Journal of Interprofessional Care*, 38(3), 411–426.

<https://doi.org/10.1080/13561820.2021.1980379>

Adi, A. A. K., Abu-Sneineh, F. T., Zananiri, M. S. Z., Rayan, A. R., & AbuRuz, M. E. (2025). Perceptions of an acute medical unit in internal medicine on interprofessional collaboration. *Journal of Interprofessional Care*, 39(2), 186–191. <https://doi.org/10.1080/13561820.2024.2428967>

Heikkilä, A. (2024). Inpatient falls in adult acute care – Risk assessment, risk factors and consequences. Doctoral dissertation. University of Helsinki.

<https://helda.helsinki.fi/server/api/core/bitstreams/043fbb22-f9ee-499b-b2d5-47dcfc24a885/content>

Logan, J., & Graham, I. D. (1998). Toward a comprehensive interdisciplinary model of health care research use. *Science Communication*, 20(2), 227–246.

<https://doi.org/10.1177/1075547098020002004>

Nevaharju-Sarantis, L. (2025). Kaatumisten systemaattisen ehkäisemisen kehittäminen sairaalaympäristössä. YAMK-opinnäytetyö, Kajaanin ammattikorkeakoulu. Theseus.

<https://urn.fi/URN:NBN:fi:amk-2025100725681>

Pirkanmaan hyvinvointialue. (2020). Kaatumisen ehkäisyn toimintamalli kaaviona. https://www.pirha.fi/documents/d/guest/kaatumisen-ehkaisyn-toimintamalli_saavutettava-print

Pirkanmaan hyvinvointialue. (2022). Strategia 2023–2025. <https://www.pirha.fi/strategia>

Pirkanmaan hyvinvointialue. (2024). Riskienhallintasuunnitelma 2024. Sisäinen julkaisu.

Pirkanmaan hyvinvointialueen HaiPro-ympäristö. (2025). Kaatumis- ja putoamistapaturmien tilastot 2023-2024. Sisäinen aineisto.

Wang, Y., Jiang, M., He, M., & Du, M. (2024). Design and implementation of an inpatient fall risk management information system. *JMIR Medical Informatics*, 12, e46501.

<https://doi.org/10.2196/46501>